

Rundskriv nr. 04/2024

Tilskotsordning for opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere for 2024

1. Innleiing

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har utarbeidd dette rundskrivet. Rundskrivet er basert på retningslinjer for tilskotsordninga på kapittel 672, post 60, fastsette av Arbeids- og inkluderingsdepartementet 05.01.2024, etter § 8 i reglement for økonomistyring i staten og kapittel 6 i bestemmelser om økonomistyring i staten.

Tilskotsordninga skal bidra til overgangen til arbeid og utdanning.

Integreringslova gjeld for personar som har fått innvilga opphaldsløyve etter at lova tok til å gjelde.¹ Personar som har søkt om opphaldsløyve frå utlandet og fått innvilga opphaldsløyve før integreringslova tok til å gjelde, men som kom til Noreg etter at integreringslova blei gjeldande, er også omfatta av integreringslova.²

Tilskotsordninga består av persontilskot og grunntilskot.

IMDi forvaltar tilskotsordninga.

2. Mål, tilskotsmottakrar og målgruppe for tilskotsordninga

Persontilskotet skal bidra til at kommunar og fylkeskommunar gjennomfører opplæring i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere³, slik at dei lærer tilstrekkeleg norsk til å fungere i yrkes- og samfunnslivet. Tilskotet skal også gå til å halde prøvar i norsk og samfunnskunnskap⁴. Prøvar i norsk skal holdast minimum to gonger i året. Prøvar i samfunnskunnskap blir som hovudregel haldne digitalt, og det må takast høgde for at kandidatane overheld eittårsfristen.⁵

Målet med grunntilskotet er å betre dei økonomiske rammevilkåra små og mellomstore kommunar har for opplæring i norsk og samfunnskunnskap.

Tilskotsmottakarar for persontilskotet er kommunar og/eller fylkeskommunar, avhengig av kven som gjennomfører opplæringa⁶. Tilskotsmottakarene for grunntilskotet er kommunar.

For personar som er i målgruppa, og som bur i mottak, blir tilskotet utbetalt til vertskommunen for mottaket. For personar som er i målgruppa, og som ikkje bur i mottak, blir tilskotet utbetalt til bustadkommunen. For personar som er i målgruppa, og som deltar på fulltid i vidaregåande skole, viser vi til punkt 4.1.7. Det er den folkeregistrerte adressa til person som bestemmer kva som er bustadkommunen til vedkommande.

¹ Jf. integreringslova § 51.

² Jf. integreringsforskrifta § 72 første ledd.

³ Jf. integreringslova kapittel 6.

⁴ Jf. integreringslova § 37.

⁵ Jf. integreringsloven § 37 andre ledd.

⁶ Jf. Integreringslova § 30.

2.1 Målgruppe

Innvandrarar mellom 18 og 67 år som har eit av opphaldsløyva under,⁷ har rett og plikt til å delta i opplæring i norsk og samfunnskunnskap .

- opphaldsløyve som flyktning etter utlendingslova § 28
- opphaldsløyve etter innreiseløyve som overføringsflyktning etter utlendingslova § 35 tredje ledd
- fornybart opphaldsløyve etter utlendingslova § 38 første ledd på grunnlag av søknad om beskyttelse
- avgrensa opphaldsløyve som medlem av ein barnefamilie etter utlendingslova § 38 femte ledd bokstav a eller b. For denne gruppa er det eit krav at opphaldsløyvet er fornya.
- opphaldsløyve på grunnlag av kollektivt vern i ein massefluktsituasjon etter utlendingslova § 34⁸
- opphaldsløyve etter utlendingslova kapittel 6 som familiemedlem til personar som er nemnde i bokstav a til e, med den føresetnaden at referansepersonen har vore busett i ein kommune i mindre enn fem år før det blir søkt om familiesameining
- fornybart opphaldsløyve etter utlendingslova § 53 første ledd bokstav b, andre eller tredje ledd
- andre opphaldsløyve som gir grunnlag for permanent opphald (med unntak av opphaldsløyve nemnt i § 28)

3. Kriterium for måloppnåing

Kriteriet er slik:

- vaksne innvandrarar som har rett og plikt til opplæring i norsk og samfunnskunnskap, oppnår norskmålet sitt og avlegg prøvar.

4. Tildelingskriterium for tilskota

Dette punktet er todelt og beskriv meir om persontilskotet (punkt 4.1) og grunntilskotet (punkt 4.2). Vi går nærmare inn på mellom anna vilkåra for å tilskot, berekningsreglane for tilskota og informerer om utbetalinga av tilskota.

4.1 Persontilskot

4.1.1 Vilkår for å få støtte

Tilskotet blir utbetalt automatisk til tilskotsmottakrane basert på data i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).

Kommunen må derfor

- registrere i NIR at det er gjort vedtak om opplæring i norsk og samfunnskunnskap eller vedtak om fritak frå plikt til opplæring
- registrere dei deltakarane som får norskopplæring i vidaregåande skole, i NIR for at fylkeskommunen skal få utbetalt tilskot for desse.

Denne registreringa ligg til grunn for fordelinga av tilskotet mellom tilskotsmottakarene, jf. punkt 4.1.7. For personar som deltar i vidaregåande opplæring på fulltid, er det fylkeskommunen som får tilskotet.

⁷ Jf. integreringslova § 27.

⁸ Sjå eiga retningslinje for tilskotsordning for opplæring i norsk for vaksne personar med kollektivt vern etter § 37 d i integreringslova

Tildeling av opplæring i norsk og samfunnskunnskap, og fritak frå plikt til opplæring, er eit enkeltvedtak, jf. integreringslova § 46 andre ledd bokstav a og b. Saksbehandlingsreglane i forvaltningslova kjem derfor i bruk, irekna reglane om førehandsvarsling og rettleiingsplikt, jf. forvaltningslova §§ 16 og 17. Når kommunar skal gjere vedtak må dei sørge for at saka er opplyst så godt som mogleg, og dei skal sørge for at enkeltpersonar har hatt anledning til å uttale seg om saka før dei gjer vedtak, jf. forvaltningslova. §§ 16 og 17 og integreringslova § 30.

Dersom ein tilskotsmottakar meiner å ha krav på tilskot som ikkje er utbetalt, kan tilskotsmottakaren melde frå om dette til IMDi i IMDi Tilskudd eller via Kontaktsenteret for IMDinett.

Fylkeskommunane må vende seg til bustadkommunen til deltakaren dersom dei meiner å ha krav på tilskot som ikkje har fått.

4.1.2 Berekningsreglar

For dei som er i målgruppa etter integreringslova, er det innvilging av opphaldsløyve som gir rett og plikt til å delta i opplæring.

For dei i målgruppa som har fått opphaldsløyve før innreise til Noreg, er det framkomsten til Noreg som gir retten. For personar som har eit avgrensa opphaldsløyve som medlem av ein barnefamilie er det førstegongs fornying av opphaldsløyvet som gir rett og plikt til å delta i opplæring.

For personar i målgruppa for rett og plikt til opplæring etter integreringslova vil ikkje fristen for å gjennomføre gratis opplæring bli avkorta dersom dei tidlegare har hatt eit opphaldsløyve som berre gir plikt til opplæring. I praksis inneber dette at dersom ein person som går frå å ha plikt til å ha rett og plikt, vil fristen for retten til opplæring bli berekna på det tidspunktet personen kjem inn i kategorien for rett og plikt.

Utbetalinga av persontilskotet skjer over maksimalt tre år. Tilskotet blir som hovudregel utbetalt i tre år, uavhengig av differensiering av gjennomføringsfrist.⁹ For personar som ikkje har rett til opplæring i meir enn 18 månader, vil resten av utbetalingsbeløpet for tilskotsperioden gå til kommunen som har siste gyldige vedtak om opplæring/fritak.

4.1.3 Utbetaling av persontilskot

For personar som kjem inn i målgruppa i 2024, blir persontilskot for år 1 utbetalt tidlegast inneverande kvartal etter at personen har fått tilbod om oppstart av opplæring, gitt at kommunen har registrert opplæringsvedtak i NIR. Tilskotssatsen vil potensielt fordelast utover inntil fire terminar. Dette betyr at tilskotssatsen blir fordelt utover tilskotsåret. Dermed vil ikkje heile årssatsen utbetalast i sin heilskap.

Formelen under viser berekninga av tilskot til tilskotsmottakar for termin t .

$$\text{Tilskot til mottakar } x = \text{Sats for tilskotsår} \times \frac{\text{Antal opplæringsmånedar i kvartal}}{\text{Antal opplæringsmånedar i tilskotsår}}$$

⁹ Jf. § 32 første ledd.

Persontilskot har éin låg sats¹⁰ og éin høg sats¹¹ avhengig av kva land personen kjem frå. Tabellen under viser satsane for 2024. «Tilskotsår» indikerer året då personen starta opplæringa.

SATSAR FOR PERSONTILSKOT FOR 2024

Tilskotsår	Låg sats	Høg sats
Persontilskot år 1 (2024)	16 800 kroner	39 700 kroner
Persontilskot år 2 (2023)	30 600 kroner	78 900 kroner
Persontilskot år 3 (2022)	19 100 kroner	54 400 kroner

UTBETALING AV TILSKOT FOR VAKSNE INNVANDRARE

Tilskotstype	Utbetalingsdatoar	Utbetalinga gjeld
persontilskot år 1 til 3	primo april	nye personar i målgruppa som er registrerte med vedtak om opplæring i NIR for perioden 01.01.24–31.03.24
	primo juli	nye personar i målgruppa som er registrerte med vedtak om opplæring i NIR for perioden 01.04.24–30.06.24
	primo oktober	nye personar i målgruppa som er registrerte med vedtak om opplæring i NIR for perioden 01.07.24–30.09.24
	medio desember	nye personar i målgruppa som er registrerte med vedtak om opplæring i NIR for perioden 01.10.24–31.12.24

*Det kan skje endringar, sjå IMDi.no.

Etter at tilskota er utbetalte, får kommunane og fylkeskommunane tilgang til utbetalingsgrunnlaga i IMDi Tilskudd med detaljerte opplysningar om dei utbetalte tilskota. Dersom ein tilskotsmottakar meiner å ha krav på tilskot som ikkje er utbetalt, kan dei melde frå til IMDi via Kontaktsenteret for IMDinett.

4.1.5 Opplæringa skjer hos ein annan kommune enn bustadkommunen

Ein person kan få opplæring i norsk og samfunnskunnskap i ein annan kommune enn bustadkommunen. Ansvar for å gjere vedtak om og sørgje for opplæring ligg hos kommunen der personen er folkeregistrert.¹² Tilskotet blir utbetalt til bustadkommunen. Det er opp til kommunane å avgjere korleis dei fordeler tilskotet seg imellom.

4.1.6 Deling av tilskot mellom kommunar ved flytting

Dersom ein person som er i målgruppa, flyttar mellom kommunar, må vedkommande melde frå om flyttinga til Skatteetaten for at adressa skal bli oppdatert i folkeregisteret. Tilskotet vil då bli delt mellom til- og fråflyttingskommunen. Personen har plikt til å melde frå om denne adresseendringa innan åtte dagar etter flyttinga.¹³

¹⁰ Låg sats gjeld for personar frå Vest-Europa, Nord-Amerika, Australia og New Zealand.

¹¹ Høg sats gjeld for personar frå Afrika, Asia, Oseania (bortsett frå Australia og New Zealand), Aust-Europa, Sør-Amerika og Mellom-Amerika.

¹² Jf. integreringslova § 30

¹³ Jf. folkeregistreringslova § 6-1.

Tilskotet blir delt mellom til- og fråflyttingskommunen, basert på kor mange månadar ein person har vore i målgruppa i tilskotsåret. Fråflyttingskommunen får tilskotet for dei månadene personen har vore i opplæring i kommunen. I perioden der personen ikkje har hatt opplæring på grunn av seint innkømt i målgruppa år 1 og sen oppstart av opplæringa, vil tilskotet gå til tilflyttingskommunen fordi det er denne kommunen som gjennomfører den vidare opplæringa. Tilskotet blir utbetalt til fråflyttingskommunen ut den inneverande månaden.

Denne berekninga for deling av tilskot mellom kommunar ved flytting gjeld for persontilskot år 1, år 2 og år 3.

4.1.7 Deling av tilskot mellom kommune og fylkeskommune

Fylkeskommunen skal sørge for opplæring av personar i målgruppa som deltar på fulltid i vidaregåande opplæring etter opplæringslova.¹⁴ Deling av persontilskot mellom kommune og fylkeskommune vil skje på bakgrunn av kven som er ansvarleg for opplæringa og basert på kor mange månadar personen har hatt opplæringa hos tilskotsmottakaren. Av § 30 går det fram at det er kommunen som er ansvarleg for å gjere vedtak for målgruppa, uavhengig av kven som er ansvarleg for opplæringa, som nemnt i 4.1.1. Kommunen skal også registrere i NIR kva fylkeskommune opplæringa skjer i for at delinga av tilskotet skal skje automatisk.

4.1.8 Tilskot ved utreise og tilskot ved tilbakekomst til landet

Dersom ein person i målgruppa flyttar frå landet, får tilskotsmottakaren tilskot for den inneverande månaden. Deretter stansar utbetalinga. Dersom den same personen seinare vender tilbake til landet, vil tilskotsordninga starte opp igjen dersom vedkommande framleis tilhøyrer målgruppa.

4.1.9 Tilskot ved dødsfall

Ved dødsfall får tilskotsmottakaren tilskot den inneverande månaden. Deretter stansar utbetalinga.

4.2 Grunntilskot

4.2.5 Vilkår for tildeling

Basert på data i NIR blir tilskotet utbetalt automatisk til kommunar.

For personar som er i målgruppa, og bur i mottak, blir tilskotet utbetalt til vertskommunen for mottaket. For personar som er i målgruppa, og ikkje bur i mottak, blir tilskotet utbetalt til bustadkommunen. Det er den folkeregistrerte adressa til den enkelte personen som bestemmer kva som er bustadkommunen.

Det er ikkje eit krav om at vedtak må vere registrert for å inngå i berekningsgrunnlaget for grunntilskotet.

4.2.6 Berekningsreglar

For dei som er i målgruppa etter integreringslova, er det innvilginga av opphaldsløyvet som gir rett og plikt til å delta i opplæring.

For dei i målgruppa som har fått opphaldsløyve før innreise, er det framkomsten til Noreg som gir retten. For personar som har eit avgrensa opphaldsløyve som medlem av ein barnefamilie eller som einsleg mindreårig, er det ved førstegongs fornying av opphaldsløyvet som gir rett og plikt til å delta i opplæring.

Ein person kan vere med i berekninga av grunntilskot i maksimalt tre år.

Det er ikkje krav om at eit vedtak må vere registrert, for å inngå i berekningsgrunnlaget for grunntilskot.

¹⁴ Jf. integreringslova § 30.

4.2.7 Utbetaling av grunntilskot

Kommunar med 1 til 150 personar i målgruppa per 15. januar 2024 får utbetalt grunntilskot. Utbetalinga skjer årleg og blir i 2024 bli utbetalt primo april. Grunntilskotet har to satsar – éin høg sats som blir utbetalt til kommunar med 4 til 150 personar i målgruppa, og éin låg sats som blir utbetalt til kommunar med 1 til 3 personar i målgruppa. Målgruppa utgjer summen av deltakarane etter begge lovverka. Sjå tabellen under for satsane for 2024.

SATSAR FOR GRUNNTILSKOT FOR 2024

Tilskotsår	Låg sats	Høg sats
Grunntilskot	233 000 kroner	694 600 kroner

Etter at tilskotet er utbetalt, får kommunane tilgang til utbetalingsgrunnlaga i IMDi Tilskudd med detaljerte opplysningar om utbetalte tilskot. Dersom ein tilskotsmottakar meiner å ha krav på tilskot som ikkje er utbetalt, kan vedkommande kommune melde frå til IMDi via Kontaktsenteret for IMDinett.

5. Oppfølging og kontroll

Kommunen skal

- registrere opplysningar som er nødvendige for å gjennomføre, følge opp og evaluere opplæring i norsk og samfunnskunnskap i samsvar med integreringslova, i Nasjonalt introduksjonsregister (NIR).¹⁵ I tilhøyrande forskrifter er det fastsett kva for opplysningar kommunen skal registrere.
- registrere desse opplysningane innan to månader.

Kommunen skal ikkje legge fram ein særskild rekneskap for tilskot til opplæring i norsk og samfunnskunnskap for vaksne innvandrarak. Dersom kommunen gjennomfører opplæringa til ein lågare kostnad enn det tilskotet dei har fått, kan kommunen behalde tilskotet.

IMDi og Riksrevisjonen kan kontrollere at midlane blir brukte etter føresetnadane.^{16 17}

6. Feilaktige utbetalningar

Dersom ein kommune har fått utbetalt for mykje i tilskot, kan IMDi krevje tilbakebetalt det overskytande beløpet i tråd med ulovfesta reglar om *condictio indebiti*. IMDi har rett til å motrekne det overskytande beløpet med nye utbetalningar av tilskot til kommunen og fylkeskommunen.

7. Klagereglar

IMDis tildeling av tilskot i samsvar med denne tilskotsordninga er ikkje å rekne som enkeltvedtak¹⁸. Det vil seie at føresegnene i forvaltningslova kapitla IV til VI ikkje kjem til bruk.¹⁹ Kommunane og fylkeskommunane har derfor ikkje rett til å klage. Elles gjeld reglane i forvaltningslova, for eksempel reglar om habilitet og alminnelege reglar om saksbehandlinga.

¹⁵ Jf. integreringslova § 43.

¹⁶ Jf. løyvsreglementet § 10 andre ledd.

¹⁷ Jf. riksrevisjonslova § 12 tredje ledd.

¹⁸ Jf. forvaltningslova § 2

¹⁹ Jf. forvaltningslova § 3

8. Foreldingsfrist

Når eit tilskotskrav er forelda, taper kommunen retten til å krevje tilskotet utbetalt.²⁰ Den alminnelege foreldingsfristen er tre år rekna frå det tidspunktet kommunen tidlegast har rett til å krevje å få tilskotet utbetalt.²¹

Dersom IMDi har eit forelda tilbakebetalingskrav mot kommunen, vil det forelda kravet kunne motreknast med nye utbetalingar.²²

9. Kontakt IMDi

Dersom ein tilskotsmottakar meiner å ha krav på tilskot, men ikkje fått det utbetalt, kan tilskotsmottakarene melde frå om det til IMDi via Kontaktsenter for IMDinett. Fylkeskommunane må ta kontakt med bustadkommunen til deltakaren dersom dei meiner å ha krav på tilskot som dei ikkje har fått.

²⁰ Jf. foreldingslova § 24.

²¹ Jf. foreldingslova §§ 2 og 3 nr. 1.

²² Jf. foreldingslova § 26 bokstav b.